

Шкапа

Михайло Яцків

Стара, дихавична, худа, мов терлиця, тягла тяжкий віз. З праці і голоду мала полуди на очах і бачила лише мов крізь сито. Дорога тягнеться під гору. Шкапа напружила всі сили, аж хребет згорбився, і сопіла, неначе хто подалік пилкою різав. Спотикалась і падала. Шкіра у неї позбивалася на колінах, кров капала з розбитих губів і ран, що нагрузли на хребті і клубах. Хотіла зупинитись і набрати духу та візник прав її по кістках так, що аж висувались з-під шкіри. Він гнав її і верещав, мов скажений; знав, що, як стане, то хоч порубай її, вона з місця не рушить. Уся вже була мокра з втоми, наче з води вийшла. Але недовго вона могла слухати побоїв. Тремтить, ледве ногу за ногою волочить, а бичівно глухо хлопає по її кістяку.

Хитрак бачить, що биттям уже нічого по вдіє, і береться за інший спосіб. Скубнув жменю сіна, дав їй понюхати і заклав під упряж з боку голови.

Коняка пустилася кілька кроків скорше, намагається досягнути губами сіна, та дарма викручує шию. Воно так близько, лоскоче її ніздрі своїм запахом! А поодинокі стеблини, що стримлять коло очей, видаються грубші від пужална.

Зморена, знеохочена, знов звисила голову.

Погонич змінює тактику.

Витяг сіно з-під упряжі, відбіг на півтора кроку і наставляє те сіно до неї. Шкапа напружує останки сил, шкандибає, а сіно все утікає, а дорога все під гору та під гору.

Тяжкі хмари бовваніють, скрізь пусто. Здається, що в усьому світі осталися лише на вічну пам'ятку отой погонич та шкапа.

Коли вже опинилися на горі і мали з'їздити в долину, мужик дав їй сіно, але вона захиталася і впала. Витягнула судорожно копита, здригнулася кілька разів усім тілом — і сконала.

В її склистих очах були сльози. Плакав і мужик з віхтем сіна у жмені.

1907

Джерело: Яцків М. Ю. Новели. — Львів: Каменярь, 1985.